

Hoitotyön tiedonhallinnan erityispätevyys

Sairaanhoitajat

Sisältö

1. Tausta	2
2. Miksi erityispätevyysjärjestelmä?	5
3. Hoitotyön tiedonhallinnan erityispätevyysnimikkeen hakeminen	6
4. Hoitotyön tiedonhallinnan erityispätevyysnimikkeen kriteerit	8
4.1 Koulutus	9
4.2 Työkokemus	11
4.3 Muu toiminta	12
4.3.1 Julkaisutoiminta	12
4.3.2 Opetus- ja ohjaustoiminta	13
4.3.3 Kehittämistoiminta	13
5. Erityispätevyysnimikkeen päivittäminen	14

1. Tausta

Monipuolisesti osaava henkilöstö on palvelujärjestelmän kulmakivi ja sairaanhoitajat ovat terveydenhuollon suuri ammattiryhmä. Sosiaali- ja terveydenhuollon (sote) uudistuksen toimeenpano edellyttää toimenpiteitä, joilla varmistetaan henkilöstön saatavuus, osaaminen ja sitouttaminen organisaatioon. Sairaanhoitajien osaamisella ja sen kehittämisellä väestön terveystarpeiden ja palvelurakennemuutoksen mukaisesti on merkittävä vaikutus muuttuviin terveystarpeisiin vastaamiseen, terveyden tasarvoon, palveluiden saatavuuteen, hoidon laatuun, turvallisuuteen ja kustannuksiin. Terveyspalvelujen digitalisoituminen, teknologian kehittyminen ja sen tarjoamien mahdollisuuksien hyödyntäminen osana hoitotyötä on jo nyt monen sairaanhoitajan arkea.

Tulevaisuuden sote-palveluissa sairaanhoitajilta vaaditaan sekä vahvaa oman alan osaamista että toisten ammattiryhmien osaamisalueiden tunnistamista ja yhteensovittamista sekä teknologian tarjoamien mahdollisuuksien hyödyntämistä. Ammattiryhmien välinen työnjako muuttuu ja sairaanhoitajille syntyy enenevästi uudenlaisia, laajavastuisia työnkuvia ja siten mahdollisuuksia käyttää sairaanhoitajan osaamista erilaisissa asiakaslähtöisissä hoito- ja palveluprosesseissa sekä niiden kehittämisessä. Asiakkaiden ja potilaiden osallisuus omaan hoitoonsa ja hoidossa tarvittavan tiedon tuottamiseen mahdollistuu erilaisten sähköisten palvelujen avulla. Digitaalisatio ja etäpalvelut luovat uusia mahdollisuuksia potilaiden ja asiakkaiden itsehoitoon ja kotona asumisen tukemiseen, kroonisten sairauksien seurantaan ja akuutteihin terveysongelmiin vastaamiseen. Tässä muutoksessa sairaanhoitajilta vaaditaan osaamista ja mahdollisuutta olla kehittämässä entistä toimivampia sähköisiä palveluita ja

tietojärjestelmiä asiakkaan ja oman työn sujuvoittamiseksi. Hoitotyössä tarvittavan tiedon tuottamisen ja hyödyntämisen tarve kasvaa entisestään.

Sairaanhoitajan työssä potilaan hoitotiedolla on aina ollut suuri merkitys. Suurten tietomäärien ja monimuotoisten tietosisältöjen sähköistyessä tiedonhallinta korostuu entisestään. Käsitteellä tiedonhallinta (informatics) tarkoitetaan tekniikan ja tietojärjestelmien käyttöä ajankohtaisen tiedon ja informaation keräämiseen, tallettamiseen, käsittelyyn, muokkaamiseen ja viestimiseen. Terveydenhuollossa tiedonhallintaa (health informatics) tarvitaan erityisesti palvelujen ja resurssien johtamiseen, potilaiden tai asiakkaiden hoidon ja palvelujen tuottamiseen, tieteellisen tutkimuksen tulosten soveltamiseen käytäntöön eli tutkimusnäyttöön perustuvaan toimintaan sekä opetusmenetelmien ja -välineiden kehittämiseen. Hoitotyön tiedonhallinta (Nursing Informatics) on hoitotyön, siihen liittyvän tiedon ja tämän tiedon hallinnan yhdistämistä tietojenkäsittelyn ja viestintätekniikan avulla. Tavoitteena on tukea maailmanlaajuisesti yksilön ja väestön terveyttä.¹

Sairaanhoitajan ammattiroolin ja osaamisen kehittäminen edellyttää kliinisen hoitotyön erikoisosaamisen vahvistamista. Sairaanhoitajaliitto on julkaissut 2016 raportin ”Sairaanhoitajien uudet työnkuvat – laatua tulevaisuuden sote-palveluihin”.² Siinä kuvataan suositus sairaanhoitajan kliiniselle urakehitykselle, joka on kolmeportainen: sairaanhoitaja, erikoistunut sairaanhoitaja ja laajavastuisen hoitotyön asiantuntija. Viimeiseksi mainittu vastaa kansainvälistä Advanced Practice Nurse (APN) -käsitettä. Laajavastuisen hoitotyön asiantuntijuus edellyttää kansainvälisen mallin mukaisesti ylempää korkeakoulututkintoa. (Taulukko 1.)

Kriteerit päivitetty 2017

- Pia Liljamo, sh, TtM, projektipäällikkö, Pohjois-Pohjanmaan sairaanhoitopiiri
- Arja Suikkala, esh, TtT, yliopettaja, Diakonia-ammattikorkeakoulu
- Anna Suutarla, sh, th, TtM, kansainvälisten asioiden päällikkö, Sairaanhoitajaliitto

¹ International Medical Informatics Association Special Interest Group for Nursing Informatics
<http://www.imia.org/ni>

² Sairaanhoitajien uudet työnkuvat – laatua tulevaisuuden sote-palveluihin, 2016, Sairaanhoitajaliitto,
<https://sairaanhoitajat.fi/wp-content/uploads/2016/04/Laajavastuinen-sairaanhoitaja-muuttaa-sote-palveluita.pdf>

Taulukko 1. Sairaanhoidajan kliinisen hoitotyön uramalli (mukailtu: STM 2009, Arene ry 2006^{64, 71}).

Nimike	Sairaanhoidaja	Erikoistunut sairaanhoidaja	Laajavastuinen hoitotyö (Advanced Practice Nursing, APN)	
			Asiantuntija-sairaanhoidaja (Nurse Practitioner, NP)	Kliinisen hoitotyön asiantuntija (Clinical Nurse Specialist, CNS)
Koulutus	Perustutkinto 210 op	Erikoistumiskoulutus, täydennyskoulutus 30–60 op	Ylempi korkeakoulututkinto (YAMK tai maisterin tutkinto) Akateeminen jatkotutkinto (tohtorin tutkinto, dosentti)	
		<div style="border: 1px solid black; border-radius: 15px; padding: 10px; background-color: #e0f0ff;"> Rajattu lääkkeenmääräämisoikeus (45 op) Kliinisen hoitotyön erityispätevyys </div>		
Työnkuva	Näyttöön perustuvan, terveyttä edistävän ja ylläpitävän, sairauksia ehkäisevän, parantavan ja kuntouttavan sekä kärsimyksiä lievittävän hoitotyön toteuttaminen ja kehittäminen. Eri elämänvaiheissa olevien ihmisten ja yhteisöjen voimavarojen tukeminen. Ihmisten auttaminen kohtaamaan sairastuminen, vammautuminen ja kuolema.	Erikoistumisopintojen tuoman erikoisosaamisen soveltaminen sairaanhoidajan tehtävissä. Näyttöön perustuvan tiedon soveltaminen omalla erikoisalalla ja toimiminen näyttöön perustuvien käytäntöjen ohjaajana ja tukena työyksikössä.	Edistyneellä tasolla itsenäinen kliininen hoitotyö ja terveyden edistäminen sekä niihin liittyvä eettinen päätöksenteko, opettaminen ja ohjaaminen, konsultointi, näyttöön perustuvat käytännöt, johtaminen, yhteistö, tutkimus ja kehittäminen.	
			Laaja-alainen ja kokonaisvaltainen hoitotyö, itsenäinen potilaan tutkiminen ja hoidon tarpeen arviointi sekä oireenmukaisen hoidon aloittaminen ja seuranta niin akuuteissa kuin kroonisissa terveysongelmissa.	Laaja-alainen työ hoitotyön laadun varmistamiseksi ja kehittämiseksi, näyttöön perustuvan hoitotyön juurruttamiseksi sekä organisaation strategisen työn tukemiseksi.
EQF	6	6–7	7–8	7–8

Sairaanhoitajaliiton erityisnävyysjärjestelmän avulla sairaanhoitajien asiantuntijuuden ja osaamisen esille tuominen on mahdollista tunnistamalla ja tunnustamalla erityisosaaminen, joka on hankittu kliinisessä työssä tai osana kliinistä työtä tiedonhallinnan tehtävissä – muodollisen koulutuksen lisäksi. Nykyään yliopistoissa ja ammattikorkeakouluissa tarjotaan koulutusta ja erilaisia opintokokonaisuuksia sosi-aali- ja terveydenhuollon tietohallinnossa, sähköisten terveys- ja hyvinvointipalvelujen kehittämisessä ja johtamisessa sekä terveys- ja hyvinvointiteknologiassa. Hoitotyön tiedonhallinnan erityisnävyysnimike voidaan myöntää kokeneelle ja monipuolisesti osaavalle tietotekniikan ja tiedonhallinnan tehtävissä toimivalle sairaanhoitajalle. Hoitotyön tiedonhallinnan erityisnävyysnimikkeen englanninkielinen termi on **The Nursing Informatics Certification**.

Sairaanhoitajaliiton sähköisten terveyspalveluiden strategiassa vuosille 2015-2020³ on sairaanhoitajan sähköisten terveyspalveluiden osaamista kuvattu Stagerssin (2001, 2002) pohjalta, jonka mukaan sairaanhoitajan kokemuksen ja koulutuksen perusteella osaamistasoja ovat:

Taso 1: Aloittavalla sairaanhoitajalla on perustiedot ja -taidot tiedonhallinnasta ja terveydenlukupäidosta sekä erilaisen teknologian käytöstä.

Taso 2: Kokeneella sairaanhoitajalla on oman erikoisalansa asiantuntijuus ja hän on hyvin taitava tiedonhallinnassa. Hän käyttää tietotekniikkaa työnsä tukena ja yhteistyössä tiedonhallintaan erikoistuneen sairaanhoitajan kanssa eri menetelmien parantamiseksi.

Taso 3: Tiedonhallintaan erikoistunut sairaanhoitaja on tiedonhallinnan asiantuntija, jolla on sekä hoitotyön että tiedonhallinnan koulutus. Hän osallistuu organisaatiossaan tietojärjestelmien kehittämiseen omaa asiantuntijuuttaan hyödyntäen.

Taso 4: Tiedonhallinnan innovaattori on tiedonhallinnan kehittäjä, joka tutkii ja kehittää teorioita sekä johtaa tiedonhallinnan käytäntöjä ja tutkimusta.

Hoitotyön tiedonhallinnan erityisnävyys saavuttaminen edellyttää tason 3-4 osaamista.

³ Sairaanhoitajaliiton sähköisten terveyspalveluiden strategia vuosille 2015-2020, 2015, Sairaanhoitajaliitto, https://sairaanhoitajat.fi/wp-content/uploads/2016/01/eHealth_strategia_Final.pdf

2. Miksi erityispätevyysjärjestelmä?

Erikoissairaanhoitajan tutkinnon lakkauttamisen jälkeen 1990-luvun alkupuolella sairaanhoitajat ovat syventäneet osaamistaan ja asiantuntijuuttaan erilaisten lisä- ja täydennyskoulutusten avulla, mutta niiden avulla hankittu lisäpätevyys ei välttämättä ole mahdollistanut uralla etenemistä tai osaamiseen ja työn vaatavuuteen perustuvaa palkkausta.

Sairaanhoitajien erityisen osaamisen ja asiantuntijuuden esille tuomiseksi Sairaanhoitajaliitossa valmisteltiin vuosina 2007–2008 erityispätevyysjärjestelmä, jonka kautta on voinut syksystä 2008 alkaen hakea kliinisen hoitotyön ja vuodesta 2012 hoitotyön tiedonhallinnan erityispätevyyksinimikettä sekä vuodesta 2016 alkaen johtamisen erityispätevyyttä. Erityispätevyyden osaamisalueet jaetaan kolmeen ryhmään: perustutkinnon jälkeen hankittuun koulutukseen, työkokemukseen ja muuhun toimintaan, jota ovat julkaisu-, opetus- ja ohjaus- sekä kehittämistoiminta. Arviointikriteerit perustuvat Tehyn yhteistyöjäsenjärjestöjen yhteiseen näkemykseen erityispätevyydestä ja sen arvioimisesta⁴.

Erityispätevyysjärjestelmä on askel hoitotyön erikoisosaamisen kansalliseen sääntelyyn, joka toistaiseksi puuttuu. Erityisosaamisen tunnistamisen ja tunnustamisen tavoitteena on tukea ammatillisen osaamisen systemaattista ja monipuolista kehittämistä, urakehitystä ja positiivista palkkakehitystä ottamalla huomioon myös vaihtoehtoiset väylät saavuttaa työelämässä ja palvelujärjestelmissä tarvittavaa erityisosaamista koulutuksen, työkokemuksen ja muun toiminnan avulla. Esimiehille erityispätevyys tarjoaa työkalun henkilöstön osaamisen tunnistamiseen, kehittämiseen ja hyödyntämiseen sekä mahdollistaa osaamiseen ja työtehtävien vaatavuuteen perustuvan palkitsemisen. Kun sairaanhoitajan osaaminen tarkentuu kokonaisuudessaan esimiehelle, se luo mahdollisuuksia uralla etenemiseen, lisää alalle sitoutumista sekä työyhteisön vetovoimaisuutta. Perimmäinen tavoite on vahvistaa näyttöön perustuvia työkäytäntöjä sekä parantaa hoitotyön laatua, vaikuttavuutta ja kustannustehokkuutta.

Hoitotyön tiedonhallinnan erityispätevyyden tarkoituksena on

- tukea ja motivoida sairaanhoitajia kehittämään osaamistaan hoitotyön tiedonhallinnan ja tietoteknologian alueella ja siten edistää hoitotyön

vaikuttavuutta väestön terveyden ja hyvinvoinnin edistämiseksi ja ylläpitämisessä sekä sairauksien hoidossa.

- edistää hoitotyön tiedonhallinnan asiantuntijuutta.
- tarjota vaihtoehtoisia tapoja ja väyliä kehittää ammatillista osaamista koulutuksen, työkokemuksen sekä monialaisen, tutkivan ja kehittävän työotteen avulla.
- tehdä sairaanhoitajan ammatillinen osaaminen näkyväksi tunnustamalla toiminnan kannalta tarkoituksenmukainen erityisosaaminen.
- antaa perusteita yksilöllisten kannustimien käyttöön, esimerkiksi osaamiseen perustuvaan työnkuvaan ja palkkakehitykseen. Palkkauksessa voidaan soveltaa KVTES LIITE 3:n mukaista soveltamisohjetta.

Hoitotyön tiedonhallinnan erityispätevyyden omaavan sairaanhoitajan toiminnassa korostuvat vahva osaaminen tiedonhakutaidoissa ja näyttöön perustuvassa tiedossa. Tietosuoja-, tietoturva- ja tietojärjestelmien hallinta- ja dokumentointitaidot ovat sairaanhoitajan vahvaa osaamisaluetta yhdistettynä potilas-/asiakslähtöisyyteen, terveyskeskeisyyteen ja kokonaisvaltaisuuteen.

Hänellä on valmiudet

- toimia sitoutuneesti, itsenäisesti, vastuullisesti ja tulostietoisesti oman erityisosaamisalueen hoitotyön asiantuntijana, potilaan/asiakkaan ja yhteisön/väestön terveyden edistämiseksi, terveyden hallinnan ja selviytymisen tukemisessa tai auttamisessa sekä asiakas-/voimavaralähtöisen toiminnan edistämiseksi.
- toimia ohjaajana, mentorina ja konsulttina kollegoille, opiskelijoille ja muille hoitoon osallistuville ammattihenkilöille erityisosaamisalueelta nousevissa kysymyksissä sekä ammatillisen osaamisen ja näyttöön perustuvan hoitotyön ja tiedonhallinnan ja tietoteknologian kehittämisessä.
- toimia oman erityisosaamisalueen asiantuntijana hoitotyötä kehittävän toiminnan suunnittelussa, toteutuksessa ja arvioinnissa omalla itsenäisellä vastuu- ja toiminta-alueella moniammatillisissa työryhmissä sekä palvelu- ja hoitoketjun eri vaiheissa olevien toimijoiden verkostoissa.
- kehittää hyvää hoitotyön toimintaa ja vaikuttavuutta käytännön tarpeiden ja tutkimustiedon pohjalta.

⁴ Anna Kukka (toim.), Erityispätevyudet tehyläisissä ammattiryhmissä, Tehyn julkaisusarja F: 4/2015, Tehy ry. https://www.tehy.fi/fi/system/files/mfiles/julkaisu/2015/2015_f4_erytyispatevyudet_tehylaisissa_ammattiryhmissa_id_1309.pdf

3. Hoitotyön tiedonhallinnan erityispätevyyssnimikkeen hakeminen

Hoitotyön tiedonhallinnan erityispätevyys edellyttää vahvaa tieto- ja viestintätekniikan osaamista, taitoja ymmärtää ja halua kehittää tulevaisuuden sähköisiä terveyspalveluita osana kansalaisten uudistuvia sosiaali- ja terveyspalveluiden kokonaisuutta. Hakijalta edellytetään alan teoreettista hallintaa sekä vahvaa näyttöä aktiivisesta toiminnasta erityispätevyysalueensa tiedon ja osaamisen kehittäjänä, kouluttajana ja tiedon välittäjänä. Erityispätevyyden pääkriteerit ovat koulutus, työkokemus ja muu toiminta.

Erityispätevyyssnimikehakemus tehdään Sairaanhoidajaliiton sähköisellä verkkoportfoliolla, johon kirjaudutaan omilla jäsentunnuksilla. Erityispätevyyden hakuaika on syksyllä, erikseen ilmoitettuna ajankohtana. Hakemuksen tekemiseen on hyvä varata riittävästi aikaa ja verkkoportfolion tietoja voi täydentää ajan tasalle koska tahansa. Verkkoportfolio toimii osaamisen tunnistamisen ja arvioinnin välineenä, jossa hakija esittelee olennaiset näytöt omasta toiminnastaan erityispätevyyden näkökulmasta. Se on syytä täyttää huolella, jotta voi hakemuksessa osoittaa riittävän hyvin toteen kaikki ansiot, joilla on merkitystä nimikkeen saamiselle. On valitettavaa, jos nimike jää saamatta puutteellisen hakemuksen vuoksi. Asiantuntijuuteen kuuluu myös se, että osaa tehdä osaamisensa näkyväksi. (Kuvio 1.)

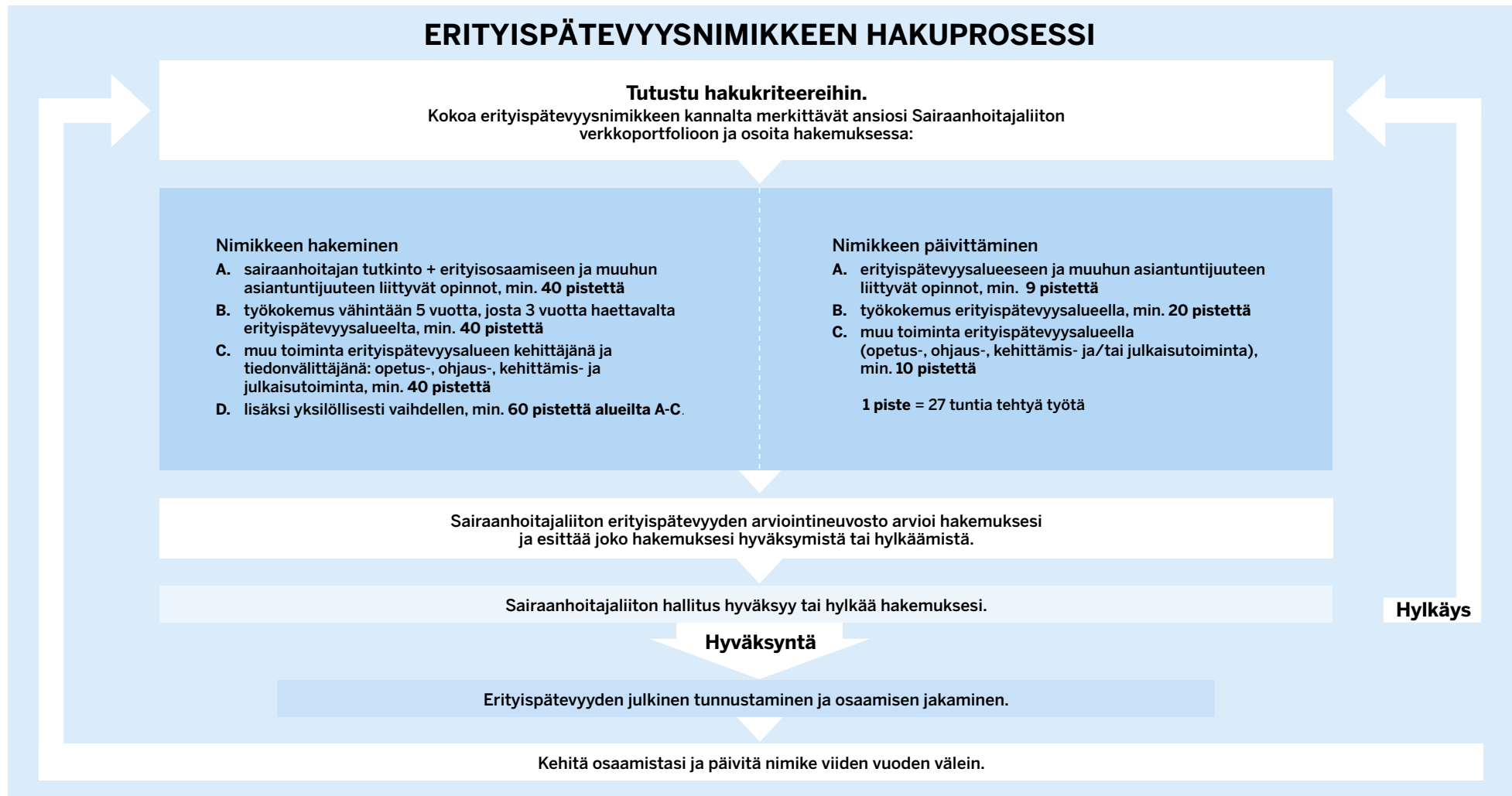
Kun aloittaa verkkoportfolion täydentämisen, kaikki tarvittavat todistukset kannattaa koota yhteen. Paperilla olevat todistukset tulee skannata, jotta ne voi liittää omaan sähköiseen portfolioon. Näytöt hakemukseen tuodaan verkkoportfolion kautta. Sovellus ohjaa ja auttaa hakijaa joka askelella. Hakijan kannattaa hakemusta tehdessään itse arvioida kuinka paljon kustakin näytöstä saa pisteitä ja merkitä se näkyviin hakemukseen. Näin hän saa mielikuvan siitä riittävätkö pisteet nimikkeen saamiseen.

Valmis hakemus lähetetään sähköisesti Sairaanhoidajaliittoon erityispätevyyssnimikkeen hakuaikana. Lisäksi hakijan tulee pyytää suositus vähintään kahdelta hänen osaamisensa tuntevalta asiantuntijalta. Nämä suosituskirjeet lähetetään erikseen postitse Sairaanhoidajaliittoon. Puutteellisia ja myöhästyneitä hakemuksia ei käsitellä. Puutteellisiin hakemuksiin ei pyydetä täydennyksiä.

Sairaanhoidajaliiton nimeämä käytännön työelämän, koulutuksen ja tutkimuksen edustajista koostuva arviointineuvosto arvioi hakemukset. Arviointineuvostossa hakemukset arvioi aina kaksi jäsentä ja tarvittaessa kolmas jäsen. Lisäksi neuvosto voi tarvittaessa konsultoida muita asiantuntijoita. Arviointineuvosto esittää Sairaanhoidajaliiton hallitukselle joko hakemuksen hyväksymistä tai hylkäämistä sen mukaan kuin hakemuksesta ilmenee vaadittavat ansiot. Sairaanhoidajaliiton hallitus tekee esityksen perusteella päätöksen nimikkeen myöntämisestä tai eväämisestä.

Hakijoille lähetetään sähköpostitse tieto nimikkeen saamisesta tai hakemuksen hylkäämisestä ja sen perusteista. Myönnetystä nimikkeestä annetaan hakijalle kirjallinen todistus. Nimikkeen saaneiden nimet julkaistaan Sairaanhoidajaliiton verkkosivuilla. Nimike tulee päivittää viiden vuoden välein.

Huomaathan pyytää
kaksi suosituskirjettä!
Ne tulee lähettää postitse
Sairaanhoidajaliittoon:
Asemamiehenkatu 2, 00520
Helsinki. Kuoreen merkintä
Erityispätevyyshaku.

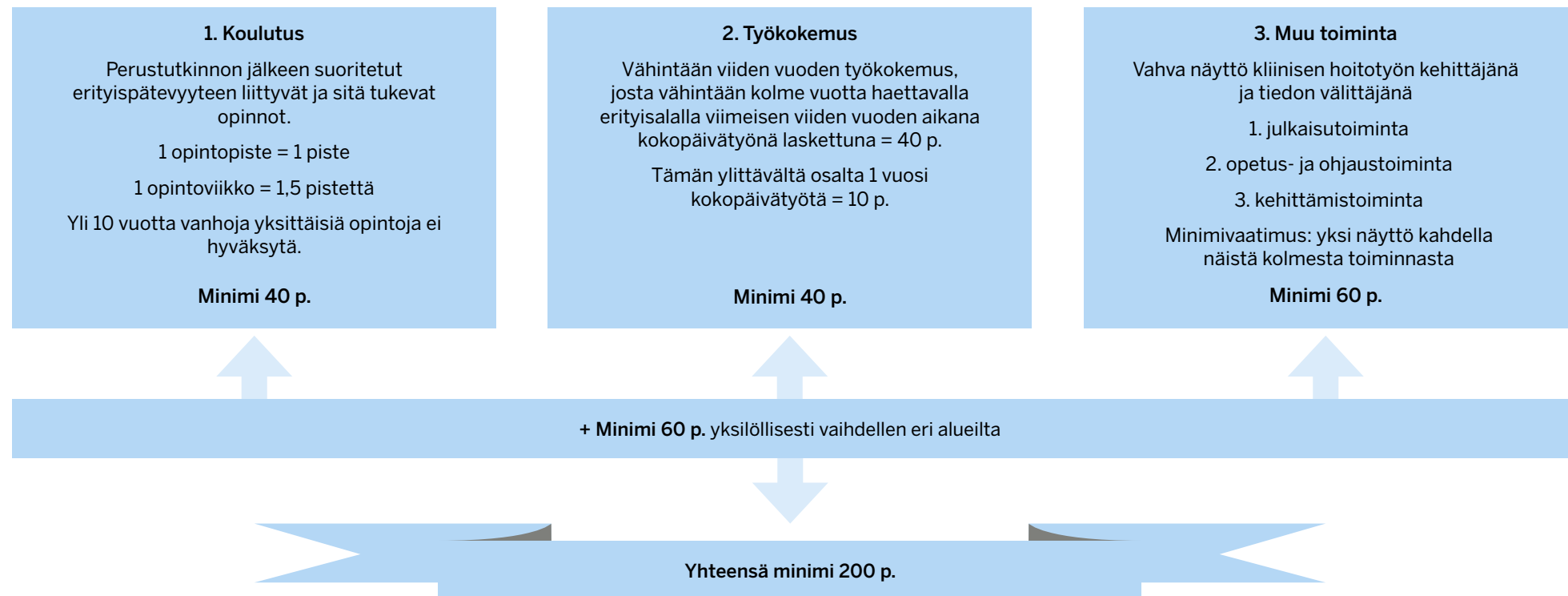

Kuvio 1. Erityispätevyyssnimikkeen hakuprosessi

4. Hoitotyön tiedonhallinnan erityispätevyyssnimikkeen kriteerit

Hoitotyön tiedonhallinnan erityispätevyyssnimikkeen myöntäminen edellyttää jokaiselta osaamisalueelta minimipistemäärän saavuttamista: koulutus 40 pistettä, työkokemus 40 pistettä ja muu toiminta 60 pistettä. Yksi piste vastaa 27 tuntia tehtyä työtä. Lisäksi hakijan tulee saada vähintään 60 pistettä vaihdellen edellä mainituilta osaamisalueilta. Minimipistevaatimus on 200 pistettä. (Kuvio 2.)

Kaikkia kriteerejä ei hakijan edellytetä täyttävän samassa määrin, vaan osioiden painotuksissa voi olla vaihtelua. Nimikkeen myöntäminen edellyttää jokaisesta osiosta minimipistemäärä saavuttamista. Hakija voi etukäteen kartoittaa oman osaamisensa harkitessaan nimikkeen hakemista ja ennen hakulomakkeen lähettämistä taulukoissa 2-6 esitettyjen ohjeellisten pistemäärien avulla.

Kuvio 2. Erityispätevyyden osaamisalueiden pisteytys

4.1 Koulutus

Minimi 40 pistettä

Terveystieteiden tietohallinnon, tietoteknologian, hoitotieteen, hoitotyön ja hoitotyötä tukevien muiden tieteenalojen opinnot muodostuvat sisällöistä ja menetelmistä, jotka edustavat hyväksytyjä hyviä käytäntöjä ja tukevat uusien työtapojen ja moniammatillisen yhteistyön kehittämistä. Opinnot ylläpitävät ja kehittävät hakijan kliinistä erityisosaamista ja ne on suoritettu sairaanhoitajatutkinnon jälkeen.

Hoitotyön tiedonhallinnan erityisalueen sisältöosaamisen⁵ lisäksi koulutuksiin voi sisällyttää tutkimus- ja kehittämisosaamista lisäävää koulutusta. Opintoihin voi sisällyttää teoreettisten opintojen lisäksi ohjattua harjoittelua. Opinnot voivat koostua useamman vuoden aikana hankituista opinnoista edellyttäen, että niiden avulla saavutetun osaamisen päivittämisestä on kulunut korkeintaan 5 vuotta. Yli 10 vuotta vanhat tutkinnot tai opinnot hyväksytään, mikäli ne liittyvät haettavaan erityisosaamisalueeseen ja mikäli niiden avulla saavutettu osaaminen on päivitetty kuluneen 5 vuoden aikana.

Opintojen mitoituksen perusteena käytetään pisteitä. Opinnot muunnetaan pisteiksi seuraavasti: 1 piste = 1 opintopiste (ECTS-järjestelmän kanssa yhtenevä), vastaa 27 tuntia tai 1 päivä (vähintään 6 tuntia) vastaa 0,3 pistettä. Alle kuuden tunnin koulutuskokonaisuuksia ei huomioida (ellei kyse ole selvästä koulutusarjasta).

⁵ Tietohallinto, tietotekniikka, tietojenkäsittelytiede, terveydenhuollon tietojärjestelmät, tieto- ja viestintätieteologia, tiedolla johtaminen, tietosuoja, tietoturva, teknologian käyttöönotto ja sovellukset terveydenhuollossa, potilaiden ja asiakkaiden sähköisten palveluiden kehittäminen ja tuottaminen.

Opintojen myötä saavutettu vahva tiedollinen osaaminen omalla erityisosaamisalueella osoitetaan portfolioissa

- itsearviointina ja oman toiminnan reflektointina
- oppimistuloksina
- ammatillisen osaamisen tasona ja/tai
- opintoja osoittavien todistusten ja/tai muiden kirjallisten dokumenttien avulla.

Erityisosaamista edellyttävää ammattitaitoa ylläpidetään ja kehitetään henkilökohtaisen kehittämissuunnitelman mukaisesti osallistumalla aktiivisesti ja systemaattisesti sitä tukeviin oppimistilanteisiin ja/tai seuraamalla aktiivisesti oman alan ammattilehtiä ja muita julkaisuja.

On eduksi,
että dokumenttien lisäksi
avaat kunkin koulutuskokonaisuuden
kohdalla omin sanoin kuinka
kokonaisuus on syventänyt asian-
tuntemustasi ja miten olet
hyödyntänyt oppimaasi
työssäsi.

Taulukko 2. Koulutus

<p>Koulutus (minimi 40 p.) muodostuu sairaanhoidajan tutkinnon jälkeen suoritetuista opinnoista. Opintojen on liityttävä haettavaan erityispätevyysalueeseen ja/tai tutkimus- ja kehittämisosaamiseen. On suotavaa, että omalta erityispätevyysalueelta on jokin pidempi, syventävä koulutus.</p>	<p>1 p. = 1 op. = 27 tuntia tehtyä työtä 1 päivän koulutus = 0.3 p. Yksittäisiä alle 6 tunnin mittaisia koulutuskokonaisuuksia ei huomioida (ellei kyse ole selvästä koulutussarjasta)</p>
<p>Ammattikorkeakoulun erikoistumisopinnot tiedonhallintaan soveltuvalta erityispätevyysalueelta</p>	<p>Pisteet laajuuden ja sisällön mukaan</p>
<p>Ylempi amk-tutkinto, terveystieteiden kandidaatti- tai maisteriopinnot. Opinnot liittyvät hoitotyön tiedonhallinnan erityispätevyysalueella kehittymiseen (esim. maisteritutkinnon sivuainevalinnat) ja/tai tutkimus- ja kehittämisosaamiseen.</p>	<p>Pisteet laajuuden ja sisällön mukaan</p>
<p>Muut sairaanhoidajatutkinnon jälkeen suoritettavat oman erityispätevyysalueen opinnot ja/tai osaamisen näytöt.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Tietohallinnon, tietoteknologian ja hoitotyön tiedonhallinnan opinnot ja tiedonhallintaa tukevien tieteenalojen opinnot ammattikorkeakoulussa tai yliopistossa • Erityisosaamista osoittavat näyttökokeet ja tietotestit • Työnantajan järjestämät lisä-, täydennys- ja jatkokoulutukset • Tieteellisten järjestöjen järjestämät lisä-, täydennys- ja jatkokoulutukset • Amatillisten järjestöjen järjestämät lisä-, täydennys- ja jatkokoulutukset • Muiden julkisten ja yksityisten koulutusorganisaatioiden järjestämät lisä-, täydennys- ja jatkokoulutukset • Kansalliset konferenssit tai opintopäivät • Kansainväliset konferenssit tai opintomatkat • Tavoitteellinen työkierto, sijaisuudet 	<p>Pisteet laajuuden ja sisällön mukaan</p>

4.2 Työkokemus

Minimi 40 pistettä

Työkokemusta (minimi 40 pistettä) sairaanhoidajana tulee olla vähintään viisi vuotta, josta hoitotyön tiedonhallinnan erityispätevyysalueen työkokemusta eriteltyinä toimenkuvina, tehtäväkuvausina ja/tai erityisosaamis- tai vastuualueina tulee olla vähintään kolme vuotta. Työkokemuksen avulla osoitetaan suppean huippuosaamisen lisäksi laaja-alainen osaaminen hoitotyön, hoitotieteen ja lähitieteiden alueella sekä hoitotyön tiedonhallinnassa tarvittava tiedollinen ja taidollinen osaaminen että tietojärjestelmäosaaminen. Työkokemuksen tulee olla hoitotyön tiedonhallinnan eri tehtävistä⁶ siten, että **vähintään 50% työajasta tulee olla hoitotyön tiedonhallintaa.**

Työkokemus lasketaan kokopäivätyön mukaan. Kokopäivätyöksi lasketaan kuuden tunnin työpäivä (vähintään 30 tuntia/viikko). Mikäli hakija on tuntityössä tai osa-aikaisessa työsuhteessa, tulee se mainita hakemuksessa. Tunti- ja osa-aikatyöksi lasketaan vähintään 19 tuntia viikossa tehty työ. Minimityökokemuksen jälkeen työkokemuspisteet lasketaan muuntopisteinä kokopäivätyön mukaan (1 vuosi = 10 pistettä).

Vähintään viiden (5) vuoden työkokemus, josta vähintään kolme (3) vuotta erityisalalla viimeisen viiden vuoden aikana.

Omassa työssä osoitettu ammatillinen kehittyminen sekä erityistehtävät ja/tai vastuualueet osoitetaan portfoliossa

- itse-, vertaisarviointien
- esimiesarviointien
- erityispätevyysalueen asiantuntijan kirjallisen suosituksen ja/tai
- muiden vastaavien kirjallisten dokumenttien avulla.

⁶ Osallistuminen hoitotyön asiantuntijana erilaisten terveydenhuollon tietojärjestelmien ja sähköisten terveyspalvelujen kehittämiseen, käyttöönottoon, koordinointiin ja kouluttamiseen. Osallistuminen hoitotyön päätöksenteossa tarvittavan tiedon tuottamiseen ja hyödyntämiseen.

Taulukko 3. Työkokemus

Hyväksyttävä pistemäärä lasketaan muuntopisteinä kokopäivätyön mukaan.

Vähintään viiden (5) vuoden työkokemus, josta vähintään kolme (3) vuotta erityisalalla viimeisen viiden vuoden aikana	40 pistettä (minimivaatimus)
Yllä mainitun ylittävä työkokemus erityispätevyysalueella	1 vuosi kokopäivätyötä erityispätevyysalueella = 10 pistettä

Esimerkki kliinisen hoitotyön erityispätevyyden hakemisesta

Hakija on valmistunut perushoitajaksi 1980 ja sairaanhoidajaksi 1990. Hän hakee vuonna 2017 kliinisen hoitotyön erityispätevyyttä, haavanhoitotyössä. Työkokemusta hänellä on perushoitajan töistä kotisairaanhoidossa vuosilta 1980-1990. Sairaanhoidajana hän on toiminut sisätautiosastolla 1990-1995 ja nykyisessä työssään palovammaosastolla vuodesta 1995 alkaen. Palovammaosastolla työnkuvasta vähintään 50% on ollut jatkuvasti haavanhoitotyötä.

Työkokemuspisteet lasketaan seuraavasti:

- Työkokemus perushoitajana 1980-1990: ei myönnetä lainkaan pisteitä. Vasta sairaanhoidajaksi valmistumisen jälkeinen työkokemus huomioidaan.
- Sairaanhoidajan työkokemuksesta sisätautiosastolla vuosina 1990-1995 (ei ole haettavan erityispätevyysalueen työtä): tästä hyväksi luetaan 2 vuotta. Tähän lisätään kolme ensimmäistä erityispätevyystyövuotta (joiden aikana siis vähintään 50% työajasta on ollut haettavan erityispätevyysalueen kliinistä hoitotyötä) eli vuodet 1995-1998. Tästä työkokemuksesta (2+3 vuotta) hakija saa yhteensä vaadittavan minimipistemäärän 40 p.
- Minimipistemäärän jälkeen hakija saa 10 p. jokaisesta työvuodesta erityispätevyystyössä (=vähintään 50% työajasta on ollut haettavan erityispätevyysalueen kliinistä hoitotyötä). Esimerkkitapauksessa pisteitä myönnetään siis vuosilta 1990-1998 yhteensä 40 p. ja vuosilta 1998-2017 (=19 vuotta) yhteensä 190 p. Kaikkiaan esimerkin hakija saa työkokemuspisteitä 40 p. + 190 p. = 230 p.

4.3 Muu toiminta

Minimi 60 pistettä

Muu toiminta koostuu julkaisu-, opetus- ja ohjaus- sekä kehittämistoiminnasta. Hakijalla tulee olla vähintään yksi näyttö kahdella näistä kolmesta osiosta, jotta minimivaatimus täyttyy (esimerkiksi näyttöä sekä julkaisu- että kehittämistoiminnasta).

4.3.1 Julkaisutoiminta

Julkaisutoiminnasta tulee mainita lähdetiedot. Julkaisujen tulee olla sellaisessa ammatillisessa tai tieteellisessä lehdessä, joka on yleisesti saatavilla. Hyväksytystä, ei vielä julkaistusta artikkelista, tulee olla dokumenttina hyväksymiskirje.

Hakemusta täyttäessäsi muista perussääntö:

vain ne ansiot, jotka on hakemuksessa asianmukaisin dokumentein todistettu, voidaan hyväksi lukea. Muista siis jokaisen näytön kohdalle liittää siihen kuuluva todistus/ dokumentti, jonka perustella ulkopuolinen arvioija voi varmistua näytön paikkansa pitävyydestä. On valitettavaa, jos ansioitunut hakija jää ilman nimikettä siksi, ettei ole tuonut hakemuksessaan kaikkea osaamistaan esille!

Taulukko 4. Julkaisutoiminta

Oppaat, julkaistu painettuna tai sähköisessä muodossa	8 p. (yksin tehtynä) 5 p. (osallistuminen)
Oman erityisalueen ammatillinen kirja	20 p. (ensimmäinen kirjoittaja) 5 p. / kappale (usean kirjoittajan kanssa)
Yleishyödylliset alan kirjat	10 p. (ensimmäinen kirjoittaja) 1 p. / kappale (usean kirjoittajan kanssa)
Tutkimus- ja kehittämistyön tulosten esittely tai oman asiantuntijuusalueen artikkeli ammatillisessa lehdessä tai kirjassa	5 p. (ensimmäinen kirjoittaja) 2 p. (muut)
Oman erikoisalan tieteellinen lehtiartikkeli	20 p. (ensimmäinen kirjoittaja) 5 p. (usean kirjoittajan kanssa)
Toiminta ammatillisen tai tieteellisen lehden referee-arvioijana	5 p. / tieteellisen artikkelin arviointi 2 p. / ammatillisen artikkelin arviointi
Ammatillisen tai tieteellisen lehden tai kirjan toimituskunnassa toiminen	1 – 10 p. Selvitys omasta roolista ja ajankäytöstä
Omalta erityisalueelta julkaistun kirjan arviointi	1-5 p. / kirja
Tutkimus- ja/tai kehittämistyön esittely kansallisessa, kansainvälisessä kongressissa	5 p. (kansallinen) 10 p. (kansainvälinen)
Tutkimus- tai kehittämistyön posterit	1-5 p. / posterit
Aktiivinen erityisaluetta käsittelevän blogin pitäminen (pääasiassa ammattilaisille suunnattu, säännöllinen toiminta blogissa vähintään 4 x vuodessa)	1-5 p.

4.3.2 Opetus- ja ohjaustoiminta

Opetus- ja ohjaustoiminnan **sisältö- ja lähdetiedot** tulee liittää dokumentteina portfolioon. Saman sisältöisestä opetustoiminnasta annetaan pisteet vain kerran. Omaan työkuvaan liittyvää opetus- ja ohjaustoimintaa ei huomioida erityis pätevyyden arvioinnissa. Useamman toteuttajan kanssa yhdessä toteutetusta koulutustoiminnasta tulee arvioida hakijan työn osuus.

Taulukko 5. Opetus- ja ohjaustoiminta

Pidetyt luennot ja koulutukset haettavalta erikoisalalta	äidinkielellä 0,5 p. / 15-30 min. esitys 1 p. / 30- 60 min. esitys 1,5 p. / yli 60 min. esitys vieraalla kielellä: 1,5 p. / 15-30 min. esitys 3 p. / 30- 60 min. esitys 4 p. / yli 60 min. esitys Samantyyppisestä esityksestä voi saada 50 % pisteistä vielä toisella esittämiskerralla, mutta ei enää sen jälkeen.
Omien tutkimus- kehittämistulosten esittäminen	3 p. ammatillisissa koulutuksissa 6 p. tieteellisissä koulutuksissa
Opiskelijan opinnäytetyön ohjaamiseen nimettyinä ohjaajana osallistuminen Opinnäytetyön ohjausprosessissa tulee kuvata oma rooli, ajankäyttö ja työpanos	1 p. / valmistunut opinnäytetyö. Maks. 3 p. / vuosi

4.3.3 Kehittämistoiminta

Tutkimus- /kehittämistoiminnan **tiivistelmä sekä sisältö- ja lähdetiedot** tulee liittää dokumentteina portfolioon. Tutkimus- / kehittämistoiminnassa hakijan tulee selvittää **oma rooli ja ajankäyttö** todisteineen.

Taulukko 6. Kehittämistoiminta

Tutkimuksiin/kehittämistyöhön osallistuminen omalla erikoisalueella	1 - 20 p. Selvitys omasta roolista ja ajankäytöstä
Tutkimusten/kehittämistyön organisoiminen ja uuden tiedon tuottaminen käytännön työn kriittisen arvioinnin pohjalta	1 - 20 p. Selvitys omasta roolista ja ajankäytöstä
Terveystieteiden kehittämissuunnitelmien toteuttaminen	1 - 20 p. Selvitys omasta roolista ja ajankäytöstä
Oman erikoisalan strategioiden tuottaminen	1 - 10 p. Selvitys omasta roolista ja ajankäytöstä
Oman erikoisalan luottamustehtävä	2 p. / vuosi (alueellinen) 4 p. / vuosi (kansallinen) 6 p. / vuosi (kansainvälinen) Enintään 20 p.

Löytyykö hakemuksestasi kehittämissuunnitelmia tai tutkimushankkeita? On tärkeää, että kuvaat mikä on ollut niissä roolisi ja ajankäyttösi. Näin arvioija voi pisteyttää ko. ansioisi oikeudenmukaisesti.

5. Erityispätevyyssnimikkeen päivittäminen

Sairaanhoidajan hoitotyön tiedonhallinnan erityispätevyyssnimike tulee päivittää viiden (5) vuoden välein. Hakemuksen käsittely on maksullinen. Oman asiantuntijuuden kriittinen tarkastelu, jatkuva kouluttautuminen ja osaamisvalmiuksien kehittäminen ovat edellytyksinä sille, että myönnetty erityispätevyyssnimike voidaan uudistaa. Päivityshakemus tehdään sähköisesti Sairaanhoidajaliiton verkkoportfolio-sovelluksella.

Päivittämishakemuksessa hakijan tulee osoittaa viiden vuoden ajalta

- työkokemusta vähintään 20 pisteen verran
- koulutusta vähintään 9 pisteen verran, ja
- muuta toimintaa vähintään 10 pisteen verran
- > yhteensä 39 pistettä.

Työkokemus

Päivityshakemuksessa hakijan tulee osoittaa työskennelleensä erityispätevyysalueellaan kokopäiväisesti vähintään kaksi (2) vuotta nimikkeen myöntämisen jälkeen. Työajasta vähintään 50% tulee olla erityispätevyysalueen työtä.

Koulutus

Suomen sairaanhoidajaliiton täydennyskoulutussuosituksen mukaan sairaanhoidajien tulee osallistua täydennyskoulutukseen vähintään kuusi (6) päivää vuodessa.

Suosituksen mukaan erityispätevyyssnimikkeen päivittämistä hakevalla tuleekin olla viimeisen viiden vuoden ajalta täydennyskoulutusta vähintään yhdeksän (9) pistettä, joista vähintään neljä (4) pistettä tulee olla erityispätevyysalalta ja viisi (5) pistettä voi olla muita asiantuntijuuden kehittämiseen liittyviä opintoja.

Muu toiminta

Muun toiminnan osalta hakijalla tulee olla näyttöjä vähintään kymmenen (10) pisteen verran. Tutkimus- ja kehittämistoiminnan osalta näyttönä voi käyttää esimerkiksi esimiehen tai asiantuntijasuosittelijan strukturoitua lausuntoa, josta ilmenee hakijan nykyinen erityispätevyysosaaminen ja miten hän on kehittänyt palvelujärjestelmää viimeisen viiden vuoden aikana. Hakemuksesta tulee selkeästi ilmetä hakijan rooli ja ajankäyttö, jotta ansioiden pisteyttäminen on mahdollista.

Koulutuksen, työkokemuksen ja muun toiminnan näyttöjen lisäksi hakijan tulee arvioida omaa kehittymistään erityispätevyiden myötä. Vapaamuotoisessa arvioinnissa hakija perustelee asiakkaan palvelujärjestelmän näkökulmasta, miten hän on hyödyntänyt erikoisalaosaamistaan palvelujärjestelmän kehittämisessä viimeisen viiden vuoden aikana.